

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 DEP
0030 OsloDeres referanse:
2002-458-1Vår referanse
623/MKS 169/02Dato
25.06.2002

HØRINGSUTTALELSE VEDRØRENDE NOU 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID – UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK

Viser til brev av 28.02.2002 vedrørende NOU 2002:1 Fortid former framtid – utfordringer i en ny kulturminnepolitikk.

Bakgrunn

Ny-Ålesund er verdens nordligste helårs befolket bosetning. Byen eies og drives av Kings Bay AS, som igjen eies av Nærings- og handelsdepartementet. Etter gruveulykken i 1962 ble kulldriften i dette området lagt ned. Det ble senere bestemt at det skulle satses på forskning i Ny-Ålesund. Ny-Ålesund har etter hvert utviklet seg til å bli en meget anerkjent internasjonal arktisk forskningsstasjon, og stasjonen har i dag fått status som en "Research Infrastructure" (tidligere kjent som en "Large Scale Facility") av EU. Dette er en meget betydelig erklæring til Ny-Ålesund som forskningsstasjon. Beliggenheten i forhold til klimamessige og geografiske forhold gjør Ny-Ålesund til en optimal lokalitet for forskning i Arktis.

Kings Bay AS eier Ny-Ålesund og områdene rundt bebyggelsen. Kings Bay AS har derfor mye ansvar for kulturminner og kulturmiljøer i Ny-Ålesund. Blant annet er de fleste av bygningene i Ny-Ålesund automatisk fredet gjennom fredningsbestemmelsen som gjelder for Svalbard. Utover dette kommer også gruveinstallasjonene og kulturlandskapet som er blitt formet av gruvevirksomheten. Kings Bay AS er derfor på denne måten en relativt stor forvalter av kulturminner på Svalbard.

Merknader til NOU 2002:1 Fortid former framtid – utfordringer i en ny kulturminnepolitikk

Selv om denne utredningen ikke omfatter problemstillinger relatert direkte til Svalbard, har Kings Bay AS noen generelle merknader til NOU 2002:1.

Kapittel 5 Eiere og rettighetshavere

Som grunneier og eier av mange fredete bygninger og installasjoner, er det viktig å bemerke at kostnadene ved å vedlikeholde og opprettholde bygninger og andre installasjoner vil være store. Vi ser det derfor som nødvendig å påpeke at det vil være nødvendig med tilskuddsmidler i forbindelse med vernevedtak.

Kapittel 9.3 Skatte og avgiftssystemet

Kings Bay AS vil bemerke at merverdiavgift på utredningspliktige oppgaver er uheldig. Her på Svalbard er ikke dette noe problem da det er fritatt for avgifter, men på generelt grunnlag er det uheldig at en slik plikt blir belagt med en ekstra avgift. Det er ikke bra at pengene brukes på statlige avgifter i slike sammenhenger, men heller blir brukt på faglige prosjekter. Kings Bay AS er derfor enig med utvalget på dette punktet.

Kapittel 10 Organisering av den offentlige forvaltningen

Når det gjelder kommuneprosjektet, og overføring av oppgaver og myndighet til kommunene, er Kings Bay AS noe skeptisk til det. Basert på erfaringer, får kommunene stadig mer og mer ansvar, mindre og mindre penger til å gjennomføre pålagte oppgaver. Dette kan derfor fort bli en salderingspost for kommunene. Kings Bay AS er redd for at ved å flytte oppgaver og ansvar til kommunene ikke vil bli fulgt opp med å ansette kompetent fagpersonell for å gjennomføre en faglig og godt begrunnet forvaltning av kulturminner. I tillegg vil man som enslig kulturminneforvalter i kommunen miste det faglige kollegiale nettverket som man har på regionalt nivå, hvor man vil ha et fagmiljø som man kan diskutere faglige problemstillinger.

Forøvrig har Kings Bay AS god erfaring med kulturminneforvaltningen på Svalbard, hvor kulturminneforvaltningen lagt inn under Sysselmannens miljøvernavdeling. Den nåværende Bondevik-regjeringen har siden de tok over makten satt til side mye av det som ble gitt av føringer i Stortingsmelding nr 31 (2000-2001) Kommune, fylke, stat – en bedre oppgavefordeling. Dette innebærer at Fylkesmanns embetene fortsatt skal ivareta de statlige miljøinteressene på det regionale nivået. Fylkeskommunen har gjennom dette vedtaket mistet mye av sine mulige framtidige oppgaver. Kings Bay AS ser det derfor som naturlig at også kulturminne vernet og forvaltningen av kulturminneloven overføres til Fylkesmannens miljøvernavdeling. Kings Bay AS tror dette vil være en bedre måte å sikre en helhetlig forvaltning av kulturarven og naturmiljøet.

Kapittel 11 Kunnskap, forskning og kunnskapsspredning

Uten at man ivaretar kunnskapsbehovet og kompetansen innenfor fagfeltet vil kulturminnevernet svekkes. Det er helt nødvendig å satse på forskning innenfor fagområdet. Kings Bay AS mener også at kunnskapsspredning og informasjon er viktige tiltak for å ivareta og å stimulere til økt interesse for kulturminner og kulturmiljøer. Kings Bay AS har god erfaring med dette i arbeidet for å ivareta det spesielle kulturmiljøet og kulturminnene fra gruvediden, men også fra de tidlige nordpolekspedisjonene som hadde Ny-Ålesund som base.

Med vennlig hilsen
Kings Bay AS

Monica Kristensen Solås
Direktør

Kjell Tore Hansen
Miljøvernkoordinator